І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 43. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го БЕРЕЗНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 5, 1959 No. 43. VOL. LXVI.

ПІОНЕР IV ЗБЛИЗИВСЯ ДО МІСЯЦЯ І ПОДАЄ СИҐНАЛИ НА ЗЕМЛЮ

Вашингтон. — Випущений у вівторок 3-го березня ц. р. новий американський штучний сателіт Землі, що його названо „Піонер IV", відбуває свій лет міжплянетними просторами в передбаченому напрямку. О год. 6-ій вечора в дні 3 березня цей 13.4-фунтовий сателіт відбув уже приблизно половину своєї дороги до Місяця, що виносить 250,000 миль. Обраховують, що о п'ятій годині по полудні в середу дня 4 березня Піонер IV зблизиться до Місяця на відстань 38,000 миль і потому — пролетівши мимо Місяця — він увійде в еліптичну орбіту сонця. Летючи до Місяця, Піонер IV передає назад на Землю з допомогою інструментів, вмонтованих у золоту капсулю, різні наукові дані й обсервації. Випущення цього сателіта і його лет до Місяця і навколо Сонця вважають надзвичайно успішним експериментом, що матиме величезне значення для дальших дослідів міжплянетних просторів. Вмонтовані в сателіті інструменти, зокрема невеликий, діючий з допомогою батерії радіопересилач діють незвичайно докладно, передаючи безупину на Землю важливі дані про радіяцію в міжплянетних просторах. Випущення Піонера IV було здійснене окремим з'єднанням армії під проводом д-ра Курта Г. Дебюса. През. Айзенгавер, поінформований про перебіґ і вислід нового експерименту, переслав членам проводу і членам цього з'єднання свої щонайщиріші ґратуляції за їх незвичайне досягнення, що є новим великим кроком в дослідах міжплянетних просторів. Зближаючися до Місяця, Піонер IV спровільнив свій лет і відійшов трохи з призначеного йому напрямку, що внеможливить переведення деяких дослідів, зокрема щодо насилення радіації навколо Місяця. Передавані Піонером сиґнали ловлять спеціяльно збудовані сиґнально-приймальні стації з допомогою велетенських антен, розташованих у ЗДА, в Порто Ріко і в Англії.

Д-р Вільям Г. Пікерінґ, директор однієї з лябораторій у Кейп Канаверал, з моделем Піонера IV у руці, пояснює під час пресової конференції у Вашингтоні дорогу Піонера IV до Місяця. За випущеним у Кейп Канаверал штучним сателітом Землі і за передаваними ним сиґналами стежать не тільки у Кейп Канаверал, але й теж спеціяльна стація у Ґолдстон Драй Лейк, Каліфорнія, й окремі стації у Порто Ріко та в Англії.

Хрущов і Мекміллен стверджують існування дальших розбіжностей

ПОГОДЖУЮТЬСЯ ЩОДО ПОТРЕБИ ДАЛЬШИХ ПЕРЕГОВОРІВ

Москва. — Наприкінці 10-денних відвідин англійського прем'єра Герольда Мекміллена і міністра закордонних справ Селвина Ллойда в СССР, оприлюднено спільний комунікат, підписаний Мекмілленом і Хрущовим, в якому стверджується буквально: „Вони (обидва названі прем'єри) були нездібні погодитись щодо правничих і політичних аспектів заторкуваних проблем'. В комунікаті підкреслюється, що англійський і совєтський прем'єри не вели переговорів, а тільки перевели „вартісну виміну поглядів". Комунікат твердить, що ця виміна поглядів і думок „створила краще зрозуміння існуючого підходу обох урядів" і тому стала „корисним причинком для дальших міжнародних дискусій у ширшому крузі". Обидва прем'єри погодились, що поступ в напрямку розв'язання проблеми роззброєння причинився б до скріплення миру. Те саме стосується остаточної заборони ядрової зброї та припинення ядрових досвідів. Обидва прем'єри заявили, що вони будуть „старатися", щоб Женевська конференція в справі ядрових досвідів скінчилась успіхом. У комунікаті стверджується, що переведено „повну виміну думок" на теми зв'язані з Німеччиною, включно з мировим договором з Німеччиною та проблемою Берліну. Зате в тому комунікаті нічого не сказано ні про з'єднинення Німеччини ні про совєтський проєкт перетворення західнього Берліну у „вільне місто". Головний висновок англійсько-совєтського комунікату такий, що Англія і СССР „визнали потребу дальших переговорів, щоб устійнити базу для порозуміння в існуючих розбіжностях". Вони рішили перевести дальші студії над можливостями скріплення безпеки „деякими методами обмеження збройних сил і родів зброї, однаково конвенціональних, як ядрових, в умовлених районах Европи, пов'язавши це з відповідною системою інспекції". „У зв'язку з цими справами прем'єри підтримують принцип, що існуючі розбіжності між народами мають бути розв'язані шляхом переговорів, а не силою". — До того комунікату, втриманого в рямцях найзагальніших фраз, додано короткий додаток про „культурну згоду", в якому стверджується потребу затіснення культурних взаємин між Англією і СССР. Для реалізування такого затіснення має в половині цього місяця приїхати до Москви один член англійського уряду. Тут сказано тільки про виміну культурних наукових і технічних відомостей та про зв'язки між телевізійними і фільмовими підприємствами.

ПРЕМ'ЄР МЕКМІЛЛЕН ЗАПРОШЕНИЙ ДО ВАШИНҐТОНУ

РАНІШЕ ПОЇДЕ ДО ПАРИЖУ І БОННУ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер запросив англійського прем'єра Мекміллена приїхати до Вашингтону задля обговорення Берлінської кризи. Пресовий секретар Президента Джеймс Гаґерті признав, що в розмові Мекмілена з Президентом буде детально обговорений хід і вислід відвідин Мекміллена до —Совєтів. Коли Мекміллен вернувся в минулий вівторок, 3-го березня, з Москви до Лондону, він заявив зараз у своїй промові, що її виголосив через радіо з лондонського летовища, що сподівається небавом поїхати до Вашингтону. Тоді англійський прем'єр ще не знав про запрошення його Айзенгавером. Сподіваються, що він негайно прийме те запрошення і полетить до Вашингтону безпосередньо після свого повороту з Парижу і Бонну 13го березня ц. р. Відлітаючи до Москви, Мекміллен заповів, що він поінформує про висліди своїх відвідин в СССР „своїх французьких, німецьких і американських приятелів". Мекміллен — передбачають часописи — звітуватиме Президентові передусім про свої враження, що їх відніс із своїх розмов з Хрущовим та іншими совєтськими кациками. У зв'язку з згадкою в офіційному англійсько - совєтському комунікаті, що його проголошено наприкінці відвідин Мекміллена в Москві (про що мова на іншому місці) про можливість зменшення військ в деяких частинах Европи, мова буде про загально - европейський пакт безпеки. За першими звідомленнями англійської преси з часу перебування Мекміллена в Совєтах — найбільшою журою Совєтів є страх перед відродженням німецького імперіялізму, ото ж англійці думають, що треба дати Совєтам ґарантії, щоб перестали боятись німців —та їхнього перебування в західньому бльоці НАТО. Далі, гостро актуальною є справа дальшої західньої тактики супроти Совєтів у зв'язку з наближенням дати 27-го травня, що фіґурувала в совєтському ультиматумі з 27 листопада мин. року, як термін для перетворення західнього Берліну у „вільне місто". Тому, що Совєти формально погодились на конференцію міністрів закордонних справ, але виключно для справ того проєкту про „вільне місто" Берлін та для підписання мирових договорів окремо з обома частинами поділеної Німеччини, Захід мусить тепер зайняти становище до того нового совєтського трюку. За коментарями преси, не підлягає сумніву, що Захід не погодиться на таке звужування компетенцій конференції міністрів закордонних справ. Тому, що Совєти заповіли підписання сепаратного мирового договору з Східньою Німеччиною, як „суверенною державою", та погрожують війною у випадку, якщо західні держави хотіли б силою переламати нову бльокаду Берліну, що її проголосили б німецькі комуністи, то західнім державам приходиться виготовити детальний плян, як забезпечити свої інтереси в західньому Берліні. За висловом речника Пентаґону, Захід мусить оминати таких кроків, що їх комуністична пропаґанда використала б, як нібі „провокацію", та водночас мусить виготовити власні „пляни реакції". У зв'язку з цим передбачується пересунення військ в Західній Німеччині та скріплення військових ґарнізонів в самому західньому Берліні. Все це було б предметом нарад англійського прем'єра Мекміллена з президентом Айзенгавером.

Кастро приїжджає в квітні до ЗДА

Вашингтон. — Кубинський прем'єр Фідель Кастро прийняв запрошення Американського Товариства Часописних Редакторів і обіцяє прибути в квітні до Вашингтону на річну конвенцію цього товариства, яка почнеться 16 квітня. Прем'єр Кастро відповів представникові товариства редакторів „Ди Ню Орлінс Таймс" Джорджові В. Гелі, що кубинська амбасада у Вашингтоні повідомить, які ще особи прибудуть до ЗДА разом із прем'єром. Білий Дім і державний департамент збентежені цією візитою, бо прем'єр Кастро прибуває на приватне запрошення. Демократичний конґресмен із Ню Йорку Адам Клейтон Павелл повідомив Президента, що Кастро був би гостем Білого Дому, коли б його запросили в тому самому часі, коли він промовлятиме на конвенції часописних редакторів. Білий Дім мусітиме в цій справі зробити якісь рішення.

Англія пропонує „деклярацію миру", замість пакту неаґресії з СССР

Москва. — У своєму тості на пращальному бенкеті в Москві англійський прем'єр Герольд Мекміллен заявив м. і. буквально таке: „... Я готов заявити нашу згоду, щоб а) в усіх спірних справах наші країни діяли щодо духа і букви чартеру Об'єднаних Націй, б) щоб ніякий уряд не хотів односторонньо касувати права, що заторкують інші держави, в) щоб на базі цих принципів наші уряди погодились всі справи полагоджувати шляхом переговорів, а не війною. Це в найменшій мірі не поменшує нашого твердого рішення зберігати наші оборонні союзи, поки надійдуть ті щасливі часи, що світ зможе зректись своїх охоронних заходів..." Цим останнім зворотом Мекміллен ще раз опрокинув оманну надію Хрущова, що йому вдасться відтягнути Англію від союзу з Америкою й іншими країнами бльоку НАТО. За газетним повідомленням, англійський прем'єр, поки зробив наведену контрпропозицію большевикам, порозумівся радіо - телефонічним шляхом із президентом Айзенгавером. Мекміллен ще раз запевнив у тій своїй останній промові в СССР, що „ми мали дуже свобідну виміну думок у наших розмовах. Ми не старалися закрити розбіжностей, але намагалися, щоб друга сторона зрозуміла їх, як також причини, що вони на них спіралися. Тому почуваю, що наші відвідини були вартісною підготовою для ширших міжнародних переговорів, опертих на знанні, що його осягнено в широких розмовах і ведених з бажанням добути правильне порозуміння". Мекміллен дякував Хрущову за „гостинність і приязне прийняття".

Сенатська комісія погоджується на права стейту Гаваям

Вашингтон. — 3-го березня Сенатська Комісія Внутрішніх Справ одноголосно прийняла законопроєкт про надання прав стейту Гавайським островам. Прихильники цього законопроєкту сподіваються, що ще перед великодніми феріями, це значить перед 26-им березня, вдасться дискутувати над справою Гаваїв в повному Сенаті. Вже тепер видко, що знайдеться потрібна більшість для ухвалення цього законопроєкту в обох палатах Конґресу. В Палаті Репрезентантів над цим законопроєктом нараджується тепер Комісія Правил після того, як його прийняла Комісія Внутрішніх і Інсулярних Справ ще в лютому. В Комісії Правил в Палаті знайшлися противники Гаваїв, які твердять, що ця територія, якщо стане стейтом ЗДА, втягне цю країну в орбіту Азії і дасть комуністам арґументи, що і ЗДА ведуть колоніяльну і імперіялістичну політику.

Секретар оборони МекЕлрой плянує зрезиґнувати

Вашингтон. — Секретар оборони Ніл МекЕлрой заявив репортерам після зізнань в Науковій і Астронавтичній Комісії Палати Репрезентантів, що він не думає працювати на теперішньому пості до кінця каденції президента Айзенгавера, це значить до січня 1961-го року. Але він додав, що не думає покидати свій пост вже в найближчих місяцях, та деякі особисті проблеми не дозволять йому залишитися в Пентаґоні аж до того часу, коли покидатиме Білий Дім Президент. МекЕлрой сказав, що ще не обговорював з Айзенгавером дати своєї резиґнації. Він став секретарем оборони в серпні 1957 р., а до того часу був президентом Компанії Проктор енд Ґембел. В комісії Мек Елрой обороняв плян уряду припинити продукцію керованих ракет „Ніке-Зевс", які мають нерозв'язані технологічні проблеми у своїй продукції. На його думку ще треба буде чекати кілька років, щоб можна було випродукувати певну оборонну зброю проти керованих ракет, але навіть тоді не буде певности, щоб та зброя могла знищити ворожі ракети, які могли б летіти на ЗДА. Але один з урядовців заявив, що якщо президент Айзенгавер проситиме МекЕлроя, то він таки залишиться на своєму пості аж до кінця Президентової каденції.

Англія і З'єдинена Арабська Республіка зреклись взаємних претенсій

Каїро. — Між З'єдиненою Арабською Республікою та Англією прийшло до згоди, що ці обидві держави зрікаються взаємних претенсій, які виникли у наслідку англійського наїзду на Єгипет осінню 19556 року. Арабська Республіка зреклась претенсій на відшкодування за заподіяні матеріяльні шкоди і втрати у зв'язку з людськими жертвами, а Англія зреклась претенсій за шкоди, нанесені їй внаслідку конфіскації її військового майна в обширі Суезького каналу, що залишилось там з часів перебування там великого англійського війська. Водночас підписано договір про відшкодування для англійських приватних власників маєтків, знаціоналізованих в З'єдиненій Арабській Республіці у висоті $27 мільйонів та про звільнення єгипетських сум, заморожених в англійських банках. Про відновлення торговельних і дипломатичних взаємин між цими двома державами нічого не сказано в підписаних договорах, але загально вважають, що це станеться в недалекій будуччині.

Іран уневажнив деякі постанови договору з СССР

Тегеран. — Іран офіційно повідомив Москву, що він анулює точки 5 і 6 договору з 1921 року, які давали Совєтському Союзові право вмаршувати на іранську територію, якщо тамошні бази третьої держави загрожували б Совєтам. Під цим претекстом Совєти вмаршували були до Ірану в 1941 році та погрожували зробити це тепер, якщо б Іран признав Америці бази на своїй території. Іранський уряд давно вже стояв на становищі, що договір з 1921 року року не важний з уваги на цілком змінені міжнародні умовини: — клявзуля про право вмаршу совєтських військ до Ірану стосувалась воєнних операцій біло-російських військ з того часу і остраху Совєтів, що вони могли б використати Іран за свою базу. Вправді в договорі між Іраном і СССР з 1 жовтня 1927 р. був відклик до договору з 1921 року, але водночас була в ньому клявзуля про можливість виповідження того договору після його діяння впродовж 3-х років, при чому у випадку виповідження — договір зберігав ще силу на пів року від часу повідомлення про його уневажнення. Хоча шах Різа Палеві запевнив Москву, що Іран не дозволить тепер Америці на ракетні бази, — проте Москва цим запевненням не задоволилась, зірвала переговори з Іраном та загрозила йому вмаршом на його територію — за згаданими точками договору з 1921 р.

Сталевари домагаються тримісячних вакацій щоп'ять років

Питсбурґ, Па. — Голова спілки Об'єднані Сталеварні Робітники Дейвід Дж. МекДоналд повідомив, що він в найближчих переговорах про відновлення контракту домагатиметься платних тримісячних вакацій щоп'ять років в додатку до всіх дотеперішніх щорічних вакацій та вільних днів. МекДоналд казав, що здійснення цього пляну коштувало б працедавців тільки по 12 центів від години праці для кожного робітника і створило б від 25,000 до 35,000 нових постів праці. Провідник сталеварів твердив, що економісти часто говорять про збільшування сталевої продукції, а сенатор Естес Кіфовер пропонує, щоб сталеварні не домагалися збільшення заробітних платень. На думку МекДоналда зі зростом продукції треба б подумати і про поліпшення умов праці робітників. „Я хотів би, казав МекДоналд, щоб сенатор Кіфовер не пхав свого носа до наших справ". Контракт сталеварів кінчається 30-го червня ц. р., і МекДоналд сподівається, що швидко мона буде заключити новий контракт, але додав, що „традиційною нашою політикою є припинити працю, коли немає важного контракту.

Вашинґтон стурбований подіями в Болівії

Вашингтон. — Представник державного департаменту Линколн Вайт повідомив 3-го березня, що туди запрошено болівійського амбасадора Мануела Баро, щоб йому висловити „поважну турботу" з приводу протиамериканських заворушень в столиці Болівії Ля Паз. Розлютована юрба в дні 2-го березня обкидала камінням будинок американської амбасади. Згідно з повідомленням із Болівії, юрба протестувала проти того, що в статі в американському журналі „Тайм" написано, що якийсь урядовець америк. амбасади мав сказати „що найкраща розв'язка болівійської проблеми була б тоді, коли б її поділити поміж сусідів. 700 американців в столиці виїхали на передмістя, де легше могла їх охоронити поліція. Асистент державного секретаря Рой Рабботтам заявив болівійському амбасадорові, що уряд ЗДА вірить в те, що будуть використані всі засоби на те, щоб охоронити американських громадян та їх майно. Досі не було жадної кривди американським громадянам в Ля Пазі. Болівійський амбасадор висловив жаль із приводу подій в столиці своєї держави і заявив, що турботи державного департаменту перешле своєму урядові в Болівії. Поліція охороняє будинок американської амбасади, до якого хотіла дістатися юрба. Будинок амбасади евакуйований.

В АМЕРИЦІ

● **Віце-президент Ричард М. Ніксон** приїхав на відпочинок до Маямі (Флорида), але забув перед тим замовити собі кімнату в готелі і мусів спати в конференційній залі, куди йому поставили ліжко.

● **Генеральний поштмайстер** Артур Е. Соммерфілд промовляв у Ню Йорку, в будинку Купер Юнії у зв'язку з виданням нової трицентової поштової марки, присвяченої 150-річчю з дня народження Абрагама Линколна. Соммерфілд зацитував протиневільничу промову Линколна, яку цей виголосив 99 років тому в цьому ж будинку Купер Юнії.

● **У Гаґерставні, Мериленд,** засуджено членів секти Церква Божа, 35-річного Оллена О. Крейґа і його жінку Ліліян, які не дозволили лікувати свою 5-місячну дитину Єлейн, покликаючись на Святе Письмо, де сказано, що хворого треба намастити оливою і нічим не лікувати. Прокуратор у своїй промові домагався покарати цю подружню пару, посилаючись на Евангеліє Матвія, де сказано: „Ті, які є хворі, потребують лікаря".

● **На пропозицію Білого Дому** Пентаґон розглядає справу 459 генералів і адміралів, які дістають річно 781,000 долярів додаткової платні за те, що по кілька годин місячно вправляються в керуванні літаками. Дехто гадає, —що ця практика зовсім непотрібна, бо старші віком військовики напевно не будуть використовувані як пілоти на модерних літаках. Летунство має 8,595 старших віком летунів, які вправляють подібні лети.

● **Комісари Дистрикту Колумба** повідомили Конґрес, що неґритянське населення у Вашингтоні становить 53% всього населення. В 1950 році чорного населення було в столиці 36%. Цей % змінився тому, що біле населення масово виїжджає з Вашингтону.

Появилося перше число українського тижневика у Вінніпеґу — „Поступ"

Вінніпеґ, Ман., Канада. — З датою 27-го лютого появилося перше число українського тижневика „Поступ" на 8 сторінках. Зі звернення „Митрополита до своїх вірних" із 1-ої сторінки виходить, що це є орган українського католицького Митрополита Кир Максима. Новий тижневик видає Видавнича Спілка „Поступ", а редаґує Колеґія під проводом Романа Данилевича. Митрополит пише у своєму зверненні, що ця газета „говоритиме про Канаду й Україну, про велику й славну історію українського народу й про велике наше майбутнє в Канаді". Нове Видавництво має власну друкарню, директором якої є о. Григорій Шавель.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Ювілейні святкування з приводу 20-ої річниці проголошення самостійности Карпатської України** мають відбутися в березні і квітні ц. р., в різних українських осередках ЗДА і Канади. Організує ці святкування в Канаді Братство Карпатських Січовиків при співпраці філій Українського Національного Об'єднання, відділів Української Стрілецької Громади, Молодих Українських Націоналістів та ін. — В ЗДА ці святкування організує Карпатський Союз у Ню Йорку, Клівленді, Шикаґо, Трентоні. В інших місцевостях ті святкування відбудуться при співдії Відділів Організації Державного Відродження України та її Братніх організацій, як теж Братства Карпатських Січовиків.

● **Український Гурток** при Колумбійському університеті в Ню Йорку організує в п'ятницю 6-го березня о 7.30 год. вечора в залі Фаєрведер Голл Ланджі при Колумбійському університеті, Амстердам Евню і 117 Вест Стр. доповідь англійською мовою під заг. „Порівняння французької і російської революцій", яку виголосить проф. Каледжу Ля Салл у Филаделфії д-р Іван Л. Рудницький. Вступ вільний. — Після доповіді перекуска.

● **Михайло Мінський,** відомий український співак-баритон, виїжджає дня 6 березня ц. р. на мистецьке турне до Европи. Подорож його триватиме два місяці і він виступить із своїми концертами в Англії, Бельгії, Франції, Німеччині й Австрії. Концерти будуть влаштовувані українськими центральними організаціями в згаданих країнах при співпраці місцевих концертових фірм. Перший концерт Михайла Мінського відбудеться в Лондоні заходом Союзу Українців у Великій Британії дня 14 березня ц. р.

У СВІТІ

● **У Східній Німеччині** комуністична влада рішила перевести зміну в присязі новоженців. Замість дотеперішньої присяги на зберігання „любови, чести і послуху", молодята мусітимуть присягати на „вірність соціялістичним цілям". В дальшому тексті присяги говориться про „взаємне порозуміння у прийманні рішень, взаємодопомогу в праці та непорушну вірність".

● **В Сирії,** частині Об'єднаної Арабської Республіки, де заборонено комуністичну партію й заарештовано її керівників, розкинено з нагоди приїзду президента Гамаля Нассера у товаристві Тіта — комуністичні летючки з гострим затавруванням протикомуністичної політики Нассера. Ці летючки стали доказом, що компартія в Сирії все таки діє. Нассер, переслідуючи арабських комуністів, водночас тісно співпрацює з Совєтами.

● **Англійський емеритований адмірал Джон Юз Галлет,** посол від консервативної партії в парляменті, скаржився у своїй промові в палаті громад, що в 1952 році, коли він був заступником команданта морських сил бльоку Північно-Атлянтійського Пакту, від нього тримали в таємниці, де властиво знаходяться американські атомові бомби, які мають бути вжиті з літаконосців у випадку війни. Джан Ґаллет заявив, що якби у воєнному зударі згинув американський командант морських сил, то він, перебравши команду, не знав би, де шукати найважливішої зброї.

● **Прокуратор в Гамбурґу** зажадав сконфіскувати брошуру, автор якої Фрідріх Ніляндк вимагає впровадити в західньо-німецьке законодавство деякі расистські закони. Фрідріха Ніляндa, за фахом купця, двічі вже судили, але кожного разу звільняли, бо він доказував, що має громадянське право піддавати під публічну дискусію законодавчі проєкти.

● **В японській пресі** появилася вістка, що престолонаслідник Акігіто, одружившись з Міхіко Шода, 10-го квітня ц. р. виїде в пошлюбну подорож до Маямі на Флориді. З японського цісарського дому офіційно заперечено цій вістці і заявлено, що князь Акігіто проведе медовий місяць із своєю молодою дружиною в Японії.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЄДНІСТЬ В ОБЛИЧЧІ НЕБЕЗПЕКИ

Розхристаність дипломатії Хрущова знову привела світ до такого міжнародного напруження, що преса вже одверто заговорила про цілком реальні можливості збройного зудару. Берлін може стати причиною третьої світової війни, так само, як Сараєво став безпосередньою причиною вибуху першої світової війни. Але коли у першому десятиріччі 20-го століття двома центральними проблемами було німецько-англійське суперництво на морях і австрійсько-російське на Балканах, то єдиною дійсною причиною нинішнього міжнародного напруження, яке дійшло над берег воєнної загрози, є російсько-большевицький імперіялістичний гін.

У цій ситуації маємо знову доказ тієї державно-політичної зрілости ,яка прикметна американській спільноті в хвилинах дійсної небезпеки. В обох світових війнах, за Корейської війни, під час потрясення, що його зазнала Америка у 1948 році після комуністичного перевороту в Чехо-Словаччині і в 1957 році після вистрелення Совєтами першого „Спутніка", за Суезької, Ливанської і Квімойської криз — в усіх випадках, коли нація опинялася в обличчі можливости війни, наче на помах чудодійної палички, втихали всі внутрішньоамериканські спори, припинялась критика державної адміністрації, і вся американська нація манiфестувала словом і ділом свою єдність. Так само діється й тепер. Лідер демократичної сенатської більшости Линдон Джансон і голова сенатської Комісії для закордонних зв'язків Дж. В. Фулбрайт звернулися з закликами до своїх однопартійців і всього американського політичного світу — стати солідарно за державним проводом у нинішній Берлінській кризі. Сенатор Джансон підкреслив, що „без уваги на всі численні наші дискусії і без уваги на те, скільки ми сперечаємось і скільки не погоджуємось, мусимо в нашому підході до Берлінської кризи ясно показати росіянам, що ми — об'єднана нація". А сенатор Фулбрайт, який у минулих роках і місяцях дав себе пізнати з особливого критицизму супроти особи і політики державного секретаря Доллеса, висловив глибокий жаль, що в цій небезпечній хвилині Доллес хворий, і звернувся з окремим закликом до всіх критиків і мальконтентів у Сенаті, щоб вони проголосили „мораторій" у дебатах над закордонно-політичними проблемами. Джансон і Фулбрайт, керівні демократичні діячі, підкреслили потребу скріпити авторитет Айзенгавера, республіканця, як лідера країни і народу, беззастережною підтримкою його політики в справі Берліну. Сенатор Фулбрайт спеціяльно звернув увагу на те, що відповідальним за остаточні рішення в закордонно-політичних справах є президент ЗДА, і ніхто інший. Ніяка футбольна дружина не може виграти матчу, якщо окремі грачі плянуватимуть гру на власну руку, сказав він, картаючи своїх однодумців, щоб вони не забували, що це — не пора для критичних міркувань. А інший демократичний сенатор, Майк Мансфілд, який недавно у своїй промові в Сенаті суґерував, щоб справу об'єднання Берліну і Німеччини передати „самим німцям", і цим викликав признання збоку Хрущова, заатакований республіканськими сенаторами — негайно заявив, що він солідаризується з урядом щодо потреби „твердого становища" в справі Берліну, і що своїми заввагами хотів тільки викликати дискусію.

Безцеремонність, з якою Хрущов і його кумпанія поставились до англійського прем'єра Мекміллена, і брутальність, з якою Хрущов торпедував місію Мекміллена своєю промовою перед гуртом спеціяльно для цієї цілі викликаних до Кремлю московських „виборців", спричинили реакцію, якої Хрущов напевно не передбачав: манiфестаційні вияви солідарности всіх західніх мужів з Мекмілленом та обурення проти політики Кремлю. Заява Айзенгавера на пресовій конференції другого ж дня після виступу Хрущова, що ЗДА не поступляться „ані на один цаль" з своєї позиції в Берліні, знайшла повне схвалення всієї американської преси і всього американського громадянства. В часах міжнародного відпруження і розмірного спокою можна чути в Америці голоси, в яких звучать нотки угодівства: Протестантська Рада рекомендувала на своєму з'їзді минулого року підтримати претенсії комуністичного Китаю щодо його членства в Об'єднаних Націях, деякі промислово-фінансові кола занадто поквапно кинулися частувати Мікояна, деякі конґресмени говорили про потребу „гнучкої" політики. Все це минулося, коли з'явилась вістка, що не виключена воєнна мобілізація і вислання до Европи додаткових чотирьох дивізій з атомовою зброєю.

Усі ми бачимо, що нема тут, в ЗДА, сліду будь-якої паніки серед громадянства, що в економіці, політиці й щоденному житті нема й найменших познак нервозности. Це довір'я до державного проводу — гідне подиву і наслідування, особливо для нас, українців, які в ході історії України аж надто часто доказували брак тієї чесноти.

МІЖНАРОДНИЙ ГЕОФІЗИЧНИЙ РІК — СКІНЧИВСЯ

Нещодавно завершив свою працю світовий „парлямент" науковців, що під назвою Міжнародного Геофізичного Року впродовж 18-ох місяців збагачував скарбницю науки. Уперше збірним зусиллям найкращих інтелектів світу, зокрема природників та фізиків, людина сягнула в глибокі надра землі, на дно океанів і відслонила рубець завіси неозорого космосу. Сповнилася частково мрія стародавнього Архімеда, середньовічного Кеплера, Коперніка та інших епохальних відкривців таємниць всесвіту.

Одним із чільних архітектів цього сміливого пляну, Міжнародного Геофізичного Року, був американський науковець, д-р Кеплен, голова американської секції МГРоку. Реасумуючи небувалі досягнення, він сказав ,що це „щойно початок, бо дух та ідея Міжнародного Геофізичного Року існуватимуть по всі часи". На його думку, науковці світу лише розпочали те, що треба назвати: історією плянети, науку про шляхи небесних тіл. В такому, як дотепер, дусі міжнародної співпраці, він вірить, відкриються нові й щораз більші обрії. І він сподівається, що вони вийдуть людству „на здоров'я".

Міжнародний Геофізичний Рік закінчився офіційно 31 грудня, об'єднавши за 18 місяців тісно, гейби в одну родину, 30 тисяч науковців та їхніх асистентів із 66-ох держав. Учасники МГР кажуть, що такої тісної, подекуди ентузіястичної міжнародної співпраці історія не знає. Як сказав д-р Кеплен, це був небувалий в анналах світу змаг великої армії науковців — для добра й поступу людства. Інший американський учений, захоплений до безтями цією акцією, навіть назвав її ,найбільшим і одиноким у своєму роді зусиллям людського генія, що його порівняти можна хіба з добою Ренесансу . . ."

Які осяги цього ґльобального проєкту? На думку учасників, вони такі всебічні й складні, що неможливо зібрати їх в систематичну цілість, навіть в загальних рисах. Армія науковців безперебійно комплектує, сеґреґує, аналізує, порівнює і доповнює цінні інформації, здобуті протягом МГРоку. Кажуть, забере кілька років, поки зібраний матеріял буде сяк-так упорядкований. А ще більше промине часу, поки всі відомі тепер феномени будуть використані.

До чого змагали учасники МГРоку? Які були їх пляни? Спільним завданням тієї багатотисячної армії „мудреців світу" було — зібрати, а потім проаналізувати здобуті факти. Зібрати якнайбільше інформацій про Землю та її ближчих і дальших сусідів-плянет. До категорії дуже цінних і не нотованих досі наукою осягів МГР належать інформації про глибину океанів, про мало знаний континент Антарктику, про атмосферу. А зокрема епохальними є деякі відкриття в науці про міжплянетарні простори.

Ось короткий реєстр найважливіших осягів МГРоку: при допомозі сателітів та ракетових стрілен (що входили в програму МГР, дармащо Совєти використали їх для своїх пропаґандивних цілей) виявлено незнаний перед тим шар космічного проміновання (радіяції), що починається на висоті 200-300 миль від землі. Стало відомим, що ці промені — вбивчі для людини, що найбільшої інтенсивности сягають вони на висоті десять тисяч миль від поверхні землі, а потім їх інтенсивність спадає. Ці „промені смерти" оточують землю нібп покривалом, з деякими щілинами — в простій лінії від бігунів. Це, мабуть, у зв'язку з магнетичними полями, сконцентрованими в тих двох крайніх пунктах землі. На думку вчених, відкриття цього „покривала", а зокрема двох згаданих пунктів найслабшого насилення „промінням смерти" — належить до найцінніших з практичного боку відкрить МГРоку. На підставі тих відомостей саме в тих „найнебезпечніших" місцях проєктуватиметься в майбутньому лети людини у всесвітні простори.

Далі стало відомим, що густота земної атмосфери (на шляхах, що їх проходили штучні сателіти), майже в десять разів більша, як припускала наука. Також виявилося, що горішні верстви атмосфери зазнають жахливого й безустанного „бомбардування" дрібними метеоритами. Кожної хвилини понад десять тисяч мікрометеорів спадає на земну атмосферу. На щастя, ці „зустрічі на вершинах" не загрожують людям, бо, зударяючись із „панцером безпеки", що його Господь дав нашій землі-матері, її малі воріженьки безслідно згорять.

Океанографи встановили, що глибоко під знаною теплою морською течією, так знаним Гольфштромом, в Атлантійському океані масстатично пливе друга, протилежна до неї течія холодної води, на глибині десять тисяч стіп. Відкрито два „підводн. моря" обабіч рівника, одно з яких несе у своїх бистрих хвилях в тисячу разів більше води, як відома ріка-велетень Міссіссіпі. В Антарктиці виявлено, що деякі райони, які досі вважали за суходіл, вкриті предвічною кригою завгрубшки до 14 тисяч стіп! А під тими стосами льоду вода аж до самого дна. Кількість льоду на землі обчислюють тепер на 40 відсотків більше. В Арктиці занотовано найнижчу, незнану досі температуру: 124 ступні під зером! Обчислено, що за останніх 50 років в Антарктиці випало вдвоє більше снігу як до цього часу. Це відкриття, кажуть учені, дасть змогу краще зрозуміти атмосферичні зміни й пересунення клімату в різних континентах світу за останні десятиліття, а то й століття.

Це — лише деякі, фраґментарні звідомлення про небувалі осяги Міжнародного Геофізичного Року. Багато ревеляційних фактів ще в стадії розшифровування, аналізи. В офіційному звідомленні „головної кватири" МГРоку сказано м. ін. таке: „Там, де політичні чинники світу ще не знайшли спільної мови, не знайшли шляхів

(Закінчення на стор. 3)

Любомир Ортинський

КОНФЕРЕНЦІЯ ЖИДІВСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ

Півтори тисячі учасників взяло участь у відкритті й першій сесії Конференції Жидівського Наукового Інституту, що відбулася 14-го лютого ц. р. в авлі нюйоркського Гантер-Каледжу. Жидівський Науковий Інститут був створений наприкінці двадцятих років у Вильні і проіснував там до часу гітлерівської окупації. Відтоді і аж по сьогоднішній день обов'язки централі перебрала колишня філія в Ню Йорку, що виконує тепер функції головної квартири. Понад два мільйони членів, зорганізованих у філіях Інституту, майже в усіх країнах світу, утримують своїми пожертвами його працю, присвячену дослідам над жидівською історією, філологією, літературою і різними іншими аспектами життя жидівської діяспори. Після 1945 року Інститут веде спеціяльні досліди над мартирологією жидів під час війни, що появляються окремими виданнями. Періодично виходять: квартальник і річник Інституту.

У програмі першої сесії цьогорічної конференції були, крім інформаційної доповіді президента Н. Райха про праці і завдання Інституту, відзначення сотої річниці з дня народження клясика жидівської літератури, Шолома Алейхема, уродженця України (віддзеркалюючи жидівський побут, він залюбки користувався українськими фольклористичними елементами) і дві проблематичні доповіді: проф. М. Фрідмана — про соціяльні погляди найбільшого сучасного жидівського філософа Мартіна Бубера, і Ю. Шапіро — про тенденції серед американської жидівської молоді.

„Тридцять три наукові конференції — це в житті наукової інституції не надто великий доробок. В нашому випадку, йшло про те, щоб їх пережити, а це вдалося тільки небагатьом...", — сказав у своїй вступній промові през. Н. Райх. Вистачило цього скромного натяку, щоб пригадати страшну траґедію жидівського народу, якої зазнав він від нацизму. В мовчазній пошані до шести мільйонів у нелюдський спосіб замордованих компатріотів і з твердою рішучістю зберігати й розвивати самобутнє життя свого народу проходила перша сесія.

Коментуючи філософію М. Бубера, проф. Фрідман зупинився над його проєктом нового соціяльного порядку, що його бачить Бубер у концепції „правдивої спільноти". Противник колективізму і індивідуалізму, М. Бубер вбачає в організації спільноти, побудованої на „безпосередніх відносинах людини до людини", основу нового ладу, що його він окреслює як „федералістичний соціялізм".

Боротьба за збереження

Цікавою своїм інформативним матеріялом про стан американсько-жидівської молоді була доповідь визначного жидівського суспільного діяча і соціолога Ю. Шапіро. Спираючись на переведених Інститутом обслідах молоді, передусім академічної, Шапіро прийшов до наступних висновків: подібно, як серед інших національних груп в ЗДА, так і серед жидівської молоді, помітне відчужування від традиції; поширюється байдужність до жидівської культури, жидівської-гебрейської мови. „Найбільше грошей видають жиди в ЗДА на те, щоб доказувати своєму оточенню, що вони абсолютно нічим не різняться від нежидів — сказав Шапіро, називаючи рівночасно таку тактику смішною і шкідливою. На його думку, повновартісною є тільки та людина, яка шанує своє минуле і в нових умовах побуту плекає свої традиції. Говорячи про академічну молодь, доповідач відзначив відрадний факт, що переважна більшість жидівських студентів дуже пильно студіює і досягає успіхів. Неґативом уважає факт, що поважний відсоток (коло 20%) молоді відноситься до релігії індиферентно.

Реферати, виголошені 16, 17 і 18 лютого ц. р., мали за теми: „Соціяльна структура ґетта в Лодзі" — І. Трунк; „Жидівська колонізація Арґентини" — М. Бернштайн; „Жидівсько-слов'янське мовне споріднення" — проф. У. Вайнрайх і, як корреферент, проф. Ю. Шевельов-Шерех; „Зміни в економічній структурі польського жидівства в періоді між війнами" — А. Ерліх; „Релігійні вірування і практика жидівської академічної молоді" — Й. Маєр.

Без тенденцій й узагальнювань

Як уже згадано, головним завданням Інституту є досліджування найновішої жидівської історії, тобто великої мартирології часів Гітлера. — Впарі з цими дослідами і опрацьовуванням різних аспектів минулого Інститут провадить досліджування відношення інших східньо-европейських народів до жидів. Для реалізування цих завдань Інститут розпоряджає не лише поважними фінансово-технічними можливостями, але й висококваліфікованим штабом науковців, які мають доступ до джерельних матеріялів і різних архівів. Іде про те, щоб ці можливості правильно використати. Очевидно, ми не збираємось радити жидівським науковцям-історикам, як вони мають писати історію свого народу. Але дозволимо собі висловити зауваґу, що, коли йде про висвітлення жидівсько-українських стосунків, автори праць не завжди керуються засадою „сіне іра ет студіо", що не завжди розглядають події всесторонньо. Саме тепер дослідники Інституту пишуть історію жидів у Східній Европі. Ця історія без сумніву матиме великий вплив на формування поглядів молодої жидівської ґенерації, отже є добра нагода направити не одно фальшиве узагальнення, погляд і навіть висвітлення фактів жидівсько-українських відносин. Тільки об'єктивна історія, приємна вона чи ні, дійсно причиниться до висвітлення правди, на якій можна будувати нормальні жидівсько-українські стосунки.

ДМИТРО МАНУЇЛЬСЬКИЙ

„Один буде як той Гонта
Катів катувати.
Другий буде (ото вже наш!)
Катам помагати".
(Т. Шевченко, „Великий Льох")

22-го лютого в Москві на 76-му році життя помер Дмитро Мануїльський, комуніст українського роду. Він народився в с. Святець Крем'янецького повіту на Волині. Був сином волостного писаря, „куркуля", і батько послав його вчитися в середній школі, а потім в університеті. В середній школі — духовній семінарії — товаришем Д. Мануїльського був відомий пізніше діяч Української Соціял-Демократичної партії Валентин Садовський, що був на еміграції професором Української Подебрадської Академії.

На студіях у Петербурзі Мануїльський пристав до російського соціял-демократичного руху, хоч у 1900 році на Наддніпрянщині створилася українська соціял-демократична партія — РУП. Мабуть Мануїльському здавалася справа визволення українського робітництва „завузькою", „провінціяльною". Після першої російської революції 1905 року Мануїльський виїхав за кордон ,де мав можливість закінчити 1911 року паризький університет (Сорбонна). 1912-13 рр. діяв у нелеґальних соц.-демократичних гуртках у Москві й Петербурзі, але знов еміґрував і вернувся в Росію тільки після революції 1917 року. Д. Мануїльський належав до групи Л. Троцького („міжрайонці"), і лиш в серпні 1917 прилучився до большевиків.

Мануїльський знав добре українську мову і перед першою світовою війною писав у місячнику Української Соціял-Демократичної партії в Києві — „Дзвін", де були співробітниками Леся Українка, М. Коцюбинський, Вол. Винниченко, Д. Антонович, Л. Юркевич (Рибалка) і ін. Але писав Мануїльський у „Дзвоні" не тому, що мав ідейну спільність з українськими соціял-демократами, а тому, що „Дзвін" платив за статті.

Велика політична кар'єра почалася для Мануїльського після большевицького перевороту в листопаді 1917 р. Комуністів українського роду, як Мануїльський, Скрипник, Юрко Коцюбинський, Шахрай і ін., Ленін використав, щоб ними закрити аґресію російської армії проти України. Коли в 1918 році у Києві почалися мирові переговори між Україною і Росією, то разом з румуном Х. Раковським у мировій російській делеґації був і Мануїльський. Коли впали центральні держави у війні проти Антанти в жовтні-листопаді 1918 року, то проти відновленої Української Народної Республіки почало нову аґресію російське большевицьке військо. Російських дипломатів — Раковського і Мануїльського, після поразки УНРеспубліки в війні з Росією, Ленін призначив міністрами в Україні: Раковського — прем'єром, а Мануїльського — комісаром земельних справ.

У той час (1920-21 рр.) по всій Україні йшла завзята боротьба української людности проти російських окупантів. Посуху 1921 року в степовій Україні використав московський уряд і його експозитура в Україні для того, щоб викликати голодову катастрофу. Мільйони українців повмирали від голоду в південній Україні, і до цього руку приклав зокрема Мануїльський, як комісар земельних справ. і секретар центрального комітету компартії в Україні. Є така книга, видана в Харкові 1921 року: „Збірник справоздань уряду Совєтської України". Назва українська, але справоздання видруковане мовою російською. В цій книзі є стаття Мануїльського про вигоди для комунізму від голоду: мовляв, голодні селяни в Україні масово записуються в хліборобські комуни. Пізніше цю „ідею" Мануїльського здійснив Сталін організованим голодом 1932-33 рр. в Україні.

В 1927 році Мануїльського взято в Москву, і від 1928 аж до 1943 р. він був секретарем Комуністичного Інтернаціоналу. Він покірно виконував директиви Сталіна: при допомозі комуністів у вільних країнах руйнував демократію і помагав перемозі фашистів. Це була доба, коли в Москві проголошено соціял-демократію за „головного ворога" і названо їх „соціял-фашистами". Але спілка Сталіна з Гітлером не виправдала себе, довелося Сталінові шукати допомоги у вільному світі проти Німеччини. Довелося (про людське око) зліквідувати в 1943 році Комінтерн.

1944 року Мануїльський знову з'явився в Україні як заступник голови уряду УССР і міністер закордонних справ. Він появляється на міжнародн. конґресах, говорить іменем „суверенної України", але завжди погоджується з словами „старшого брата". За невідомі ,наукові заслуги' Мануїльського обрано 1944 р. членом Академії Наук.

Від 1950 року про Мануїльського нічого не було чути. Він, хоч мав гострий язик, пережив роки сталінських „чисток". Може, однак, не встеріґся і сказав якийсь дотеп про „геніяльного вождя", і попав через те в неласку. Перед добою всемогучости Сталіна дотепні оповідання Мануїльського ходили між людьми широко й далеко. Наприклад, Мануїльський розказав Ленінові на роковини большевицької революції, що в ювілейний день до вождя большевизму поприходила різна худоба — коні, вівці, корови, свині. Хвалилися своїми заслугами для большевицької влади: молоко, вовна, м'ясо, смалець і т. д. Нарешті приходить довговухий осел.

— А ти чого прийшов? — питається Ленін осла — Як чого? — відповідає осел. — Я ж тут перша особа! Коли б не ми, осли, то твоя диктатура відразу б скрахувала!

Кажуть, що Ленін щиро сміявся з цієї анекдоти. Сталін був іншого характеру, і при ньому Мануїльський був обережний. Тому й дожив до високого віку 76 років.

Viator

Іван Ставничий

УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД КУЛЬТУРИ В КЛІВЛЕНДІ

(Передрук з книжки „Проліски", альманаха Т-ва „Рідна Школа" в Клівленді під редакцією проф. Володимира Радзикевича).

(1)

У північно-східній частині міста Клівленду, недалеко озера Ірі*), тягнеться з півдня від Супіріор евеню вузьким і довгим ланцюгом на північ аж до Ст. Клір евеню величезний ліс-парк, що належав колись до клівлендського нафтового промисловця й мільярдера Рокфеллера**). Цей парк і досі носить назву парку Рокфеллера: Рокфеллер Парк.

Отож клівлендський парк Рокфеллера є унікатним, чи то пак єдиним у своєму роді ланцюгом городів, знаних загально в цілому культурному світі під назвою клівлендських національних Городів Культури. Громадяни Клівленду чваняться з цього приводу зовсім справедливо, що ніде інде в Америці, ні поза Америкою немає подібної цінности.

У відміну від інших у світі, ці городи побудовані національностями ,які в Клівленді знайшли собі захист і постійне пристановище. Ціллю цих городів є ширити серед космополітичного громадянства Клівленду й Америки ідеї взаємної толерантности та згідливости, давати зразки співжиття, пропаґувати первні міжнародного братерства і дружности. Загалом, клівлендські національні городи присвячені ідеї та духові миру й демократизму.

Отже від півдня, себто від Супіріор евеню вгору між рівнолежними двома вулицями Ловер Іст Булвар і Аппер Іст Булвар тягнуться аж по Ст. Клір евеню на півночі одним довгим шнурком такі городи: 1. Город Американського Леґіону й Миру Народів, 2. Ірляндський Город, 3. Город Американського Леґіону й Миру З'єднаних Держав Америки, 4. Американський Город Колоністів, 5. Сирійський Город (порожній, зарослий самосійними кущами й деревами закуток, ані трохи не розбудований), 6. Жидівський, 7. Город Шекспіра або Англійський, 8. Город Шекспіра Театр, 9. Мадярський Город, 10. Німецький, 11. Литовський, 12. Грецький, 13. (по протилежній стороні нижнього бульвару, чи то пак вулиці Ловер Іст Булвар) — Український Город, 14. Італійський, 15. Словацький, 16. Карпато-український Город ((Рашія Гарден), 17. Чеський Город, 18. Югославський і 19. Польський Городи.

З названих угорі одні городи звернені фронтом своїм і входом-виходом до верхнього бульвару (Аппер Іст Булвар) у східню сторону, а саме городи: Американський, Жидівський, Німецький, Литовський, Англійський або Шекспіра, Грецький, Італійський, Чеський, Югославський і Польський, а зате інші городи, як Український, Словацький, Карпаторуський та Ірляндський положені в низинних околицях Рокфеллерового парку з входом і виходом до нижнього бульвару, точніше на вулицю Ловер Іст Булвар, знану теж як вулицю Свободи. При цім Український Город Культури — єдиний, який міститься ліворуч, по західньому боці вулиці Ловер Іст Булвар, навпроти Грецького Городу.

Ідея Українського Городу Культури зродилася в 1928 році, коли вже впродовж дванадцяти років існував Англійський Город Шекспіра і Город Театру Шекспіра, а від двох років почав розбудовуватися жидівський Город. Ядро організаційного комітету для здійснення цієї мети утворили: Василь Волянський, адв. Іван Тарнавський і Андрій Теодор Білинський та кілька років пізніше теж Яків Волянський, який був першим головою Українських Злучених Організацій.

Заходи Українських Злучених Організацій у напрямі придбання й упорядкування Українського Городу Культури покінчилися щасливо пізно восени 1929 р. Вслід за тим у 1934 р. розпочалася на призначених містом Рокфеллерових ґрунтах розбудова українського парку.

П'ять років тривала будова, коштувала багато трудів і праці членів управи Українських Злучених Організацій на чолі з їх невтомним аж по сьогоднішній день головою адв. Омером Е. (Майлесом) Малицьким і членами Іваном Сподарем, Григором Степаником, Дмитром Шмаґалою та Теодором Грицеєм. Причинилися тут до загального успіху також інші члени управи, як Марія Олексик, Катерина Ґабрівська, Володимир Войціцький і Володимир Третяк.

Архітектурний плян Українського Городу подуманий і споруджений зовсім оригінально, розв'язаний дуже щасливо й удатно. Тут є тепер три майдани, виложені кам'яними плитками й цеглою, а сполучені вони з собою гарненько — брукованими доріжками. На задньому тлі городу посаджені високі дерева дають милі для ока відтінки зеленого кольору. Цілий город обпливає внизу потік Довн Брук, якого води далі котяться Словацьким Городом, Карпаторуським, Чеським, Югославським і Польським, щоб наприкінці влитися до озера Ірі.

В осередку кожного з трьох майданчиків Українського Городу міститься скульптурний бюст видатної постаті з української історії. Ось так вхід ліворуч на Шевченківський майдан веде крізь ворота філіґранового, мереживного виробу з заліза, зведені на двох чотирикутніх кам'яних колонах, із залізним тризубом наверху. На колонах уміщені бронзові таблиці з портретними плоскорізьбами: гетьмана Богдана Хмельницького (1593-1657) та великого історика Михайла Грушевського (1866-1934). Ці обидві плоскорізьби виконав видатний місцевий скульптор чеського походження Франтішек Люїс Ґровч, народжений у Клівленді 1878 р. Відслонення бронзового погруддя Тараса Шевченка (1814-1861), уставленого в осередку цього майдану, відбулося в 1935 р. В самому центрі Українського Городу височиться в глибині середущого майдану бронзове погруддя першого християнського володаря України, великого князя київського, св. Володимира Великого (956-1015), викуте у візантійському стилі. Врочисте й парадне відкриття цього погруддя відбулося дня 3 липня 1938 р. В осередку третього майдану праворуч уміщене бронзове погруддя Івана Франка (1856-1916). Усі ці три погруддя виконав у бронзі найвизначніший сучасний український різьбар світової слави Олександер Архипенко, народжений у 1887 р. в Києві. Ці його різьби, поміщені в Українському Городі Культури, — як сказано в одній американській публікації — „дуже збагачують мистецькі скарби Клівленду".

Таким побитом у 1939 р. роботи в Українському Городі Культури були закінчені. Посадник міста Геролд Бертон визначив день 2 червня 1940 р. для формального відкриття городу. „Беручи на увагу, що Український Город Культури творить міцну й важливу ланку в ланцюзі Городів Культури, — сказано в його проклямації з цього приводу — й тому, що цей Український Город є символом вкладу України в культурний і духовий розвиток світу . . . я, як посадник Клівленду, призначаю неділю 2-го червня 1940 р. за формальний день відкриття Українського Городу Культури в парку Рокфеллера, і запрошую всіх, хто може, до участи в обході посвячення".

*) Ірі, коло 25.500 кв. км. поверхні, глибоке до 100 м. Для порівняння: озеро Ладоґа в Европі має 18.180 кв. км. поверхні, але глибоке до 250 метрів.

**) Джан Д. Рокфеллер, 1839-1937.

МІЖНАРОДНИЙ ГЕОФІЗИЧНИЙ РІК — СКІНЧИВСЯ

(Закінчення зі стор. 2)

до міжнародної злагоди — „там чиста наука це вчинила". А репрезентант американського наукового світу, д-р Кеплен недавно заявив: „За останні два роки ми поважно дозріли, нас уже не лякає міжнародна співпраця в ділянці науки; вона (ця співпраця науковців — С. М.) не послабить американських позицій у світі..." („блаженні віруючі" — у червоне царство, у джентельменство совєтських науковців! — С. М.). Далі цей американський учений заявив, що в результаті міжнародної співпраці народжується нова світова індустрія — позапростірного засягу. Модерне просторознавство стане зародком міжнародної „позасвітної індустрії" та міжпляметарної технології.

З тих причин, приходить д-р Кеплен до висновку — започаткована два роки тому спроба наукової співпраці високозаавансованих інтелектів світу продовжить Міжнародний Геофізичний Рік у безконечність... для добра, щастя, для виявлення справжньої гідности людини на землі". Чи такої самої високогуманної думки сотки його колеґ в СССР — покаже майбутнє. Автор цих рядків, хоч і не учасник МГР і не належить до числа тих, що, як казав наш Кобзар, „зорі лічать", хоче поставити питання: скільки свого часу вісток подали світові совєтські „наказні" вчені про осяги своїх штучних сателітів? А скільки точних інформацій, джерельних даних і цифр подали світові американські наукові кола у зв'язку з „експлорерами", „венґардами" тощо? Диспропорція між цими двома науковими світами така велика, що зовсім нема чого тішитись успіхами „світової злагоди" — з нагоди закінчення Міжнародного Геофізичного Року. Відкрито чимало таємниць всесвіту — це факт, але чи впарі з тим наступає обіцяна „золота доба" людства на нашій плянеті — це відкрите й тривожне питання.

С. М.

● Бернард Рассел, найвидатніший сучасний англійський філософ, якому 18 травня ц. р. сповниться 87 років, заявив, що помре 1 червня 1962 року. Він признався, що „стає трохи нервовий, коли наближається ця дата". Рассел здитинів до такого ступня, що в минулому році радив англійцям на випадок війни погодитись добровільно на окупацію Англії Совєтами, бо лише це, мовляв, врятує англійський острів від знищення атомовими бомбами й ракетами.

„А МИ ТУЮ ЧЕРВОНУ КАЛИНУ..."

Карнавал цього року в повному розгарі! Мали ми вже досі Репрезентаційний Баль Інженерів у Филаделфії, Баль Лікарів в Ню Йорку, а оце в суботу, 7-го березня ц. р. знову ж в Ню Йорку, танцюватимемо на Традиційних Вечерницях „Червоної Калини".

А традиція це велике діло! Це: „передача предками — нащадкам звичок, поглядів, знання, уміння, це пов'язання минулого з теперішнім та майбутнім... — це ланцюг що в'яже правнуків, внуків, з прадідами в одну нерозривність духовости й культури" пише в „Свободі" Галина Журба.

∴

Ось картина: Карнавал у Львові в 193... році. Шпальти „Діла", „Нового Часу", „Вістей" аж кишать від карнавалових оголошень: Баль Медиків, Баль Техніків, Баль Правників, Баль Преси, Маскарадний Баль, Вечерниці Вдів і Сиріт... В затишних і з мистецьким смаком влаштованих кімнатах Видавництва „Червона Калина" при вул. Зіморовича „боєвий штаб" підготовляє „Вечерниці" Ч. К". Завжди діловий і по військовому енерґійний Юно Навроцький за столом калькулює бюджет Видавництва. Постійно веселий і ввічливий П'єр Постолюк видзвонює телефонами, складаючи Почесний Комітет Вечерниць. Вічно молодий і елеґантний Льоно Лепкий приготовляє „швунґову" програму. Пресимпатичні пані — білявка Гена і чорнявка Оленка — секретарки Видавництва торокочуть на пищучих машинках. Статочний Ромко Купчинський — Галактіон Чіпка, робить пропаґанду. Йому помагають Кедрин - Рудницький в „Ділі", Володимир Калина, Петро Постолюк та самий бос концерну „Українська Преса" — Іван Тиктор в „Новому Часі". Не пасуть задніх і Дмитро Паліїв зі Степаном Волинцем у „Вістях".

А там: визначена субота в засніженому, морозом окутаному і в карнавалову ніч замріяному Львові. Під „Народний Дім" на Рутовського, чи під „Касино Поштовців" на Японській, заїздять подзвенькуючи дзвіночками, одно і двокінні фіякри і санчата. З них висипуються гості. Пані і панове закутані в футра з високими снігівцями на ногах. Студенти пішком. Скрізь гомонить українське слово. Навіть львівські візники по-українськи дякують за могорич. Просторі залі і ґардероби залиті яскравим світлом. При вході гостей вітають члени Комітету. На залі оркестра розташовується на підйомі. Самі студенти: Ябцьо-Ябонський, Таці-Кос, Бонді-Весоловський, Льольо-Волошин, Данко-Перфецький, Лесько-Тарнавський, Юрко-Жмуркевич, Маріян і Ванька-Костюки, Юзьо-Курочко. Решта „позичені" з театральної оркестри „клезмери": Пеленський, Весоловський, Кавка, Горницький. Залежно від потреби і „ґажі": 12-тка чи 16-тка музикантів, що вміють грати на різнородних інструментах і веселити публіку. Точно в 9-тій вечора початок. Оркестра грає „гей у лузі червона калина". Аранжери: Юлько Шепарович, Льоньо Лепкий і Ромко Купчинський запрошують пань і панів до марша і хороводу. Перші пари — то „сметанка", за ними „стара війна" (ще дальше молодь — студенти. На залі — танцюючі пари, під стінами — „опіка" для малолітніх — статочні мамці і тети. За хороводом черґуються лянсієр, кадриль, коломийка, переплітані фокстротами, сльовфоксами, бостонами, вальсами і танґами. Всі мелодії знані, зі співаними рефренами, що їх виконують солісти, а то є квартети ревелерсів. Нарошно на Вечерниці „Ч. К." зроблена музика з українських народніх і стрілецьких, вояцьких пісень. Заля гомонить співами і залита музикою. В буфеті столи вгинаються під напором ястьвія і питія. Елеґантні Пані Комітетові всьому дають порядок. Гарячі парівки (не гатдоґи!), стрілецький біґос, ковбаса на гарячо, м'ясиво, шинки, паштети, полядвиці — а все від власних підприємців: Теодора П'явки чи „Центросоюзу". Найрізнородніші сорти риби, зайці, індики, курята, салата, приставки, закуски, а надівсе чудові торти — архитвори рук наших Пань Комітетових. Панове у фраках, смокінґах, у вечірніх темних одягах, пані в елеґантних балевих і вечірніх сукнях. Дехто при пиві організує доривочні хори. Гомонить стрілецька - вояцька пісня. Всі радуються, веселяться. На одну ніч забувають сірі будні. Це ж бо Вечерниці „Червоної Калини"!

А там, „на білому світанку" десь біля 6-тої, а то й 7-мої ранку на закінчення забави вітрогонна коломийка. В буфеті борщ, пиріжки, чорна кава і кінець казці...

У висліді — каса Видавництва поповняється, а десяток випусків „Літопису Червоної Калини", декілька нових книжок з воєнною тематикою та Фонд Допомоги Українському Інвалідові мають запевнену фінансову базу. Так було до часу, коли знову червона калина у лузі похилилася...

∴

І ось в метрополії вільного світу в самому серці Ню Йорку, ці ж самі: Льоньо Лепкий, Ромко Купчинський, П'єр Постолюк, Володимир Калина, Кедрин - Рудницький (яка шкода, що сотник Юно Навроцький так далеко від нас, бо живе аж у Вінніпеґу) підняли знову знам'я Традиційних Вечерниць „Червоної Калини". Вже декілька років під ряд до традиційних Балів Інженерів (колись техніків), Лікарів (колись медиків) маємо в карнавалі ще й „Традиційні Вечерниці „Червоної Калини". Цього року нагадаємо собі Львів і його м'ясниці вже в найближчу суботу, 7-го березня ц. р.. Отже — до побачення в суботу, в Нюйоркському Народному Домі на Традиційних Вечерницях Червоної Калини"! юк

500 осіб згинуло під час бурі в пустині

Баґрейн. — Несподівана піскова хуртовина, що шаліла на пустині в Савді Арабії з останньої суботи на неділю, потягла за собою коло 500 людських жертв. Вітер пригнався з Перської затоки і віяв силою гураґану, а низькі густі хмари й гори піскової куряви затемнили овид і погіршили наслідки катастрофи. Коло 500 осіб над Перською затокою від сторони Савді Арабії залишились без даху над головою. Англійські й американські літаки взяли участь у рятунковій акції. Розшукувано м. і. партію американських робітників із арабсько-американської нафтової компанії, яка заблукалась серед хуртовини на пустині.

● КНИЖКИ—КАРТКИ ●

ЩО ЧИТАТИ ?

В. Державин: **Антологія української поезії** (562 стор.) — $3.85; Ф. Достоєвський: **Злочин і кара** (роман) — $2.25; Діма: **День подорожі** (повість) — $0.60; Дж. Лондон: **Білий зуб** (повість) — $1.50; Мих. Орест: **Держава слова** (нова книга) — $1.00; А. Галан: **Пахощі** (оповідання) — $0.90; Ів. Манило: **Постріли з пера** (гуморески) — $30; Л. Полтава: **Чи зійде завтра сонце** (повість) — $1.50; Б. Пастернак: **Доктор Живаго** (роман, російською мовою) — $7.50; З. Тулуб: **Людолови** (роман, 2 томи) — $3.75; В. Дудінцев: **Не хлібом єдиним** (роман, рос. мовою) — $2.75; П. Панч: **Гомоніла Україна** (роман) — $2.75; **„Волосожар"** (ч. 3, 1958. Літ.-мист. журнал) — річ. передп. $1.00, ціна 1 прим. 25¢; Т. Осьмачка: **Китиці часу** (нова книга) — $0.50 Замовлення та гроші висилайте на адресу:

WOLOSOZAR
P.O. Box 9752, Phila. 40, Pa., USA

ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що з нагоди 65-річчя „Свободи" надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на її фонд та на фонд її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 23.

Відділ 176 УНС, Шикаґо	$ 10.00
І. Луків, Ірвінгтон	5.00
Я. Марків, Ню Йорк	4.00
Інж. Г. Волянський, Рачестер	4.00
І. Солтівський, Елизабет	4.00
І. Матіяшів, Аліквіпа	4.00
Т. Вічковський, Гартфорд	4.00
А. Войтків, Вінтроп	4.00
Л. Бережницький, Мейпл Ш.	3.00
І. Моцко, Катонсвіл	3.00
І. Павловський, Боффало	3.00
Е. Таран, Індіянаполіс	3.00
І. Мікитинський, Торонто	3.00
М. Кучірка, МкКіспаке	2.00
М. Бахматюк, Шикаґо	2.00
Ф. Марціновський, Ладес Л.	2.00
М. Петрівський, Асторія	2.00
Т. Орловський, Ембрідж	2.00
Р. Климкович, Покіпсі	2.00
І. Олійник, Джексон Гтс	2.00
М. Шиманська, Бріджпорт	2.00
С. Бляховський, Честер	2.00
І. Борисенко, Пеорія	2.00
П. Бодзян, Елмонт	2.00
Д-р Т. Олесюк, Кервіл	2.00
Г. Лозинський, Шикаґо	2.00
М. Шаран, Броктон	2.00
І. Гута, Ню Йорк	2.00
М. Демянчук, Филаделфія	2.00
А. Кушнір, Ранкін	2.00
И. Греськів, Міннеаполіс	2.00
Г. Вітович, Бронкс	2.00
П. Ґайза, Савтвик	2.00
Н. Лехман, Вілімантик	2.00
М. Більо, Клівленд	2.00
Д. Лазар, Дітройт	2.00
І. Садовий, Найлес	2.00
И. Лівий, Клівленд	1.00
М. Маркевич, Бронкс	1.00
А. Панасік, Клівленд	1.00
М. Ґурак, Клівленд	1.00
О. Паньків, Ірвінгтон	1.00
И. Бандровський, Джонставн	1.00
І. Фал, Аллентавн	1.00
Б. Білинський, Нюарк	1.00
І. Ошуст, Лінден	1.00
І. Дума, Картерет	1.00
Н. Околіта, С. Гадлей	1.00
П. Гудак, Спрінґ Валей	1.00
И. Турко, Торонто	1.00
Я. Кукурба, Шикаґо	1.00
І. Заполох, Шиконніґ	1.00
Г. Волічинський, Бруклин	1.00
С. Загрибельний, Ню Йорк	1.00
О. Фірчук, Асторія	1.00
І. Мелета, Ню Йорк	1.00
П. Модний, Клівленд	1.00
Г. Баран, Претсбурґ	1.00
І. Бучик, Фаірлавн	1.00
В. Рекрут, Провіденс	1.00
Н. Чубіняк, Вінґгемтон	1.00
А. Теплюх, Елмайра	1.00
І. Лакомський, Скотія	1.00
М. Панкевич, Ню Гейвен	1.00
І. Юречко, Шикаґо	1.00
М. Гнатьо, Лінден	1.00
С. Шаґала, Филаделфія	1.00
І. Лисяк, Ембрідж	1.00
М. Дрозд, Питсбурґ	1.00
С. Сорочинський, Літл Ф.	1.00
М. Гузиляк, С. Джос.	1.00
Н. Підгайний, Ню Йорк	1.00
В. Прибила, Сиракюз	1.00
П. Новак, Шикаґо	1.00
В. Пітик, Ліхбурґ	1.00
П. Сірацький, Гарретсвел	1.00
П. Войко, Трой	1.00

І. Рібий, Шикаґо	1.00
М. Заяць, Вашинґтон	1.00
В. Кузик, Честер	1.00
А. Турський, Овкдейл	1.00
Т. Пастушенко, Ірвінгтон	1.00
Г. Кольба, Андовер	1.00
Н. Ковбасник, Ню Йорк	1.00
Б. Кондра, Филаделфія	1.00
И. Кінах, Рутлянд	1.00
І. Клим, Сиракюз	1.00
Л. Котолечець, Джемейка	1.00
П. Кекіш, Гавстонік	1.00
М. Коць, Джерзі Сіті	1.00
К. Качмарова, Ст. Пол	1.00
Н. Карпюк, Роял Овк	1.00
М. Костюк, Рачестер	1.00
Ф. Задорожний, Шикаґо	1.00
М. Жирий, Асторія	1.00
М. Перефйонов, Шикаґо	1.00
І. Юзефович, Мілвіл	1.00
М. Церковняк, Шикаґо	1.00
М. Юрович, Дітройт	1.00
Р. Мацура, Бруклин	1.00
Я. Проципшин, Вунсакет	1.00
П. Німець, Менчестер	1.00
М. Тимчишин, Лонг Ай. С.	1.00
Н. Ільків, Елизабет	1.00
І. Мотуз, І. Медов	1.00
М. Телетник, Филаделфія	1.00
М. Реміх, Роксбурі	1.00
М. Жук, Ню Йорк	1.00
С. Руденчук, Шикаґо	1.00
А. Цебак, Ґері	1.00
А. Ошва, Лейквуд	1.00
Е. Умяновський, Гарвей	1.00
Т. Малик, Филаделфія	1.00
М. Форостина, Бруклин	1.00
Г. Хомяк, Шикаґо	1.00
І. Арлінський, Шикаґо	1.00
С. Шуст, Ню Йорк	1.00
А. Гульоватий, Ню Йорк	1.00
М. Осадчук, Пт. Плесант	1.00
М. Новіцький, Шикаґо	1.00
Д. Ткач, Монровія	1.00
В. Баран, Клівленд	1.00
Р. Стахнів, Росін	1.00
М. Шотурна, Филаделфія	1.00
П. Стадник, Амстердам	1.00
С. Яремчо, Йорквіл	1.00
С. Нечипорук, Бруклин	1.00
Н. Сліпченко, Манґайм	1.00
В. Гірний, Ню Брітейн	1.00
М. Болотний, Бріджпорт	1.00
М. Топорицька, Озон Парк	1.00
М. Павлюк, Нюарк	1.00
К. Ліпінський, І. Медов	1.00
О. Прокопів, Ню Йорк	1.00
Д. Ґой, Елмвуд Парк	1.00
П. Сукмановський, Ниаґра Флс	1.00
П. Ковальчик, Вотервліт	1.00
И. Трендей, Рачестер	1.00
В. Робак, Гартфорд	1.00
П. Хомицький, Шикаґо	1.00
П. Галишин, Дітройт	1.00
Г. Сидоренко, Шикаґо	1.00
М. Осідач, Ню Йорк	1.00
М. Тимків, Филаделфія	1.00
о. П. Стельмах, Ню Йорк	1.00
Д-р М. Терлецький, Шикаґо	1.00
І. Копач, Дітройт	1.00
К. Богданів, Лейквуд	1.00
Разом	$ 213.00
Раніше проголошено	$ 5,647.56
Разом	$ 5,860.56

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

„Бачиш цей блакит над нами?
Там світи йдуть за світами:
Сонце, місяць, ясні зорі,
Там стрінемося навіки,
Як стрічаються дві ріки
В синім морі..."

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
сл. п. ІРИНИ ГУНДЯК (з Тарбаїв)
в СУБОТУ, 7-го БЕРЕЗНЯ 1959 р.
в год. 9:00 ранку
буде відслужена
ПОМИНАЛЬНА БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ
за Її Душу
в українській православній церкві св. Вмч. Димитрія
в КАРТЕРЕТІ, Н. Дж.

ВШановне Членство Парафії і з нею злучених Організацій та всіх, хто може прибути, запрошуємо до молитовної участи; Приятелів, які не можуть прибути, просимо — спомяніть Її в молитвах Ваших.

о. Іван ГУНДЯК — муж
Мирослава, Йосиф і Марко-Йосиф ПАЛЕГОНКІ — донька, зять і внук

ХОРИСТИ і СПІВАКИ Метрополії Ню Йорку і Ню Джерзі!

Окружний Комітет Відділів Українського Народного Союзу нашої Метрополії приготовляється до відзначення 65-річчя УНСоюзу великою культурно-мистецькою імпрезою, що має відбутись у винайменій вже на ту ціль залі Карнеґі Гол, в суботу, 30-го травня ц. р. Програма імпрези, що матиме традиційну назву фестивалів „ГОМІН УКРАЇНИ", складатиметься з двох частин: концертової та інсценізації „ВЕЛИКА ІДЕЯ" з часів Гетьмана Івана Мазепи, приготованої на підставі Трилогії Богдана Лепкого.

Фестиваль матиме репрезентативний український культурний характер і нам усім мусить залежати на тому, щоб він був, у межах наших можливостей і спроможностей, на найвищому рівні. Є всі підстави сподіватись і вже пороблено відповідні заходи, щоб на цій імпрезі були приявні видатні американські представники. Їм ми повинні показати зразок справжньої української народної культури. З цією думкою в концертовій частині буде виконана вперше українськими силами виконана тільки раз хором і симфонією Метрополітальної опери кантата покійного американсько-українського композитора Павла Печеніги-Углицького до слів Шевченка „Б'ють пороги" та оригінальна композиція також покійного стрілецького і американсько-українського композитора Михайла Гайворонського до слів Гетьмана Мазепи „Всі покою щире прагнуть".

Усім нам, усій нашій громаді, мусить залежати на тому, щоб виконання концерту принесло славу українській культурі та українському імені.

Тому, в порозумінні з дириґентами Українських Хорів Метрополії, закликаємо хористів і співаків нашої Метрополії причинитись до цього звеличення української культури своєю участю у великому ХОРІ ХОРИСТІВ, що виконуватиме концертову програму Фестивалю.

ПЕРШІ ПРОБИ ЦЬОГО ХОРУ ХОРИСТІВ
— відбудуться —

В НЕДІЛЮ, 8-го БЕРЕЗНЯ — в год. 4:00 по пол. в залі Народного Дому в Байоні, при 35-37, 23-ій вул. для хористів і співаків з

НЮАРКУ, ЕЛИЗАБЕТУ, КАРТЕРЕТУ, БАЙОНУ, ДЖЕРЗІ СИТІ, ПАССЕЙКУ та довколишніх місцевостей.

У ВІВТОРОК, 10-го БЕРЕЗНЯ, — в год. 7:30 вечора в залі Українського Народного Дому при 140 2-ій Еве. в Ню Йорку

відбудеться Перша Проба для хористів і співаків з

НЮ ЙОРКУ, БРОНКСУ, АСТОРІЇ, БРУКЛИНУ та довколишніх місцевостей.

Усіх, що мають голос та бажали б виступити в цій репрезентативній імпрезі, Фестивалю „ГОМІН УКРАЇНИ", прохаємо ласкаво зголоситись на ці проби, що їх вестиме дириґент Метрополітального Хору Молоді п. Іван ЗАДОРОЖНИЙ. Мистецьким керівником Фестивалю є п. Ольга ДМИТРІВ.

ВШ. Управи і Дириґентів тих Хорів, з якими ми не могли чи не мали нагоди сконтактуватись, прохаємо заохотити своїх співаків до участи у цій великій імпрезі.

НЕХАЙ ЖИВЕ УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ!
НЕХАЙ ЖИВЕ УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА!

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
Ню Йорку і Ню Джерзі

● **Шведський прем'єр** в імені урядів Швеції, Норвеґії і Данії запросив Нікіту Хрущова прибути з відвідинами до цих трьох скандинавських країн. Станеться це, мабуть, у серпні цього року. Скандинавські прем'єри узалежнюють візиту Хрущова від того, чи буде до того часу розв'язана викликана Совєтами міжнародна криза в зв'язку з Берліном.

Справа членів родин, затруднених конґресменами, і син Президента

Вашингтон. — Недавно виявила преса, що деякі члени Конґресу позатруднювали в своїх бюрах в Конґресі своїх жінок або дітей, даючи їм дуже високі платні, бо аж по 12,000 річно за звичайну секретарську працю. І так конґресмен Стівен Картер платив своєму синові річно по 11,862 доляри, хоч він працював у бюрі свого батька неповний час, бо студіював право на університеті. Конґресмен Ліонард Волф платив своїй жінці за подібну працю аж понад 12,000 дол. Взагалі майже одна п'ята всіх членів Конґресу взяли на працю до своїх бюр членів своєї родини і платять із державних грошей високі платні, хоч вони можуть навіть нічого не робити, бо мають за своїх начальників своїх чоловіків або батьків. Коли преса почала писати про оцю „активність" наших законодавців, то демократичний провідник в Палаті Репрезентантів Джан Мек Кормек вказав на те що і президент Айзенгавер затруднює в Білому Домі свого сина майора Джана Айзенгавера. На те відповів секретар Білого Дому, що майор Джан Айзенгавер, хоч служить в армії вже 15 років, то його платня разом з додатками і мешканевим виносить 8,850 долярів, а конґресмен давав 19-річному синові - студентові майже 12,000 долярів річно, а інший конґресмен дає своїй жінці понад 12,000 долярів! Преса підкреслила, що члени Конґресу повинні таки трохи більше звертати увагу на публічну опінію, яка не дуже то похвалює ці захланні практики своїх законодавців.

Відновлено переговори між ЗДА й Філіппінами

Маніля. — З поворотом американського амбасадора Чарльза Болена з кількатижневого перебування в ЗДА до столиці Філіппін Манілі нав'язано знову офіційні переговори про полагодження цілого комплексу справ: про правний статус американських баз на Філіппінах, про американську фінансову допомогу, про американське відшкодування за шкоди з останньої світової війни (японська атака на Перль Гарбор у зв'язку із зосередженням там американської армії та пізніше користування філіппінськими спорудами). Філіппінські претенсії щодо звороту нібн неправильно стягненого мита за філіппінський експорт до ЗДА і т. п. До Філіппін приїхала Міжнародна Комісія від Міжнародного монетарного Фонду з Вашингтону і філіппінські кола прив'язують до неї поважні надії. Амбасадор Болен довго нараджувався у Вашингтоні над шляхами, як поладнати спірні справи з Філіппінами, що є одним із найвірніших союзників Америки. Тому, що обидві країни заінтересовані у збереженні якнайкращих взаємин, то існує здорова надія на позитивний вислід теперішніх переговорів.

● **У неділю 1-го березня** президент Айзенгавер був присутній на Богослуженні в пресвітеріянській церкві разом із своїм внуком Дейвідом, приятелем Джорджем Алленом — сусідом із Ґейтисбурґу, Па.

У.В.К. „Плай" здобув друге місце в Ню Гейвені

Ню Гейвен мав нагоду побачити наших репрезентантів відбиванки не в найкращому світлі. УВК Плай не зміг перемогти противника — фіналіста, команду ІМКА з Нюарку, та суддю, який, оцінивши силу Плаю, свистав проти всяких правил у користь Нюарку в рішальних сетах. Це знову привело до зайвих протестів Будишина і Кутана, за яких вчинки суддя покарав Плай втратою декількох точок. У висліді Плай програв фінальні змагання та симпатії публіки, яка, мимо сторонничості судді, хотіла бачити всіх Плайвців, як добрих змагунів, які вміють приймати програну по-спортовому. Брак панування над собою двох змагунів приніс Клюбові подвійну шкоду. Після усунення цих недоліків у команді Плай матиме добрі вигляди на першенство Сходу і може навіть ЗДА. Коли йде про поземклясу гри, то Плай є безсумнівно найкращою командою Сходу ЗДА, що признають круги Американського Відбиванкового Союзу та суперники Плаю — ІМКА. Тому саме очі всіх звернені на змагунів Плаю, які, за малими вийнятками, ведуть себе взірцево, та навіть при кривдячих рішеннях суддів (а це часто буває) не дають себе вивести з рівноваги.

Через цілий турнір Плай виявив високу клясу гри, міряючи свої сили із неодним грізним суперником. Поодинокі висліди Плаю:

Плай	— Норріставн	2:0
Плай	— Кемден	2:0
Плай	— Бінґгемтон	1:2
Плай	— Варяг (моск.)	1:0
Плай	— Вунсакет	1:0
Плай	— Бінґгемтон	1:0
Фінал:		
Плай	— Нюарк	1:2

Плай зайняв у цьому турнірі друге місце після ІМКА Нюарк.

В дотеперішньому неофіційному точкуванні за участь у всіх турнірах східніх стейтів, Плай все ще займає перше місце. Йому найбільше загрожує ІМКА Нюарк, що вже, так як Плай, здобула в турнірах двічі перше місце. За точкуванням 5, 4, 3, 2, і1 за п'ять перших місць кожного турніру показник виглядає ось так:

1.	Плай —	точок	21
2.	Нюарк —		17
3.	Бінґгемтон —		15
4.	Ст. Джов Лід —		13
5.	Естонці, Торонто —		7
6.	Вунсакет —		7

Дальші місця займають: Норріставн, Кемден, Филаделфія, Вашинґтон, Балтимор, Вест Сайд - Ню Йорк, Естонці — Петерсон, Сентрал Квінс — Ню Йорк, Варяг (москалі) — Петерсон і Ню Гейвен.

Плай здобув досі 2 перші місця, 2 другі і одно третє. Найближчий суперник Плаю Нюарк — 2 перші, 2 треті і одно п'яте місце. Йому наступають на п'яти Бінґгемтон і Ст. Джов Лід. Перед Плаєм ще довга боротьба за точки у шести турнірах Сходу, а щойно тоді можлива участь у турнірі за першенство цілих ЗДА. Наступний турнір, в якому бере участь Плай, відбудеться вже в цю суботу, 7-го березня в приміщеннях ІМКА при 614 Федерал Стр. у Кемден, Н. Дж. Там будуть напевно теж претенденти на першуна Сходу: Нюарк, Бінґгемтон і Ст. Джов Лід. Плай виступить у своєму повному складі: Трешньовський, Будишин, Йошт, Сохан, Кутан, Заяць, Гринішак і Чума.

В. С.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Єдність", Відд. 163, подає до відома, що Місячні збори відбудуться в неділю, 8-го березня 1959 р., в Гор. Клюбі, 847 Н. Френклін вул., в год. 1:00 по пол. Присутність всіх членів і членкинь обов'язкова. — М. Курко, предс.; С. Филик, фін. секр.; Д. Мисько, рек. секр.

ВІЛК-БЕРІ, Па. — Б-во св. І. Хрестителя, Відд. 223, повідомляє, що Збори відбудуться в неділю, 8-го березня 1959 р., в парохіяльній залі, по другій Службі Божій. Присутність всіх членів обов'язкова. — Управа.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 102, відбудуться в неділю, 8-го березня 1959 р., зараз по співаній Службі Божій в церковній залі — 2280 W. 7th St. — М. Момський, предс.; С. Косик, кас.; М. Вобечко, секр.

ШИКАҐО, Ілл. — Т-во ім. Є. Коновальця, Відд. 423, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 8 березня 1959 р., в год. 12:30 по пол., в залі Української Бесіди при 2410 Вест Шикаґо Еве. Обов'язком всіх членів явитися на цих зборах, а довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглости. — Далі подаємо до відома, що на Річних зборах, 15-го лютого 1959 р., обрано нову Управу на 1959 р. в складі: інж. С. Куропась, голова; Т. Носієвич, фін. секр.; полк. А. Даніленко, Ю. Теодорович, М. Прийма, О. Попель, Є. Носієвич і І. Макаруха. Контр. Комісія: інж. К. Кобрин, інж. П. Юзифович і І. Коцюбко. Рада Тростисгів: С. Куропась, Т. Носієвич, Н. Рибак, О. Матковський й П. Пуцило. Комітет для відвідин хворих: Я. Цімура, А. Дигдало і В. Шкварок. Капітан — Є. Дзюбинський, хорунжий — М. Заяць, дверник — С. Качерепа. — Далі рішено, що Місячні збори відбуватимуться що другої неділі по першім.

БРУКЛИН, Н. Й. — Управа Т-ва ім. В. Хмельницького, Від. 158, подає до відома, що Квартальні Збори відбудуться в суботу, 7-го березня 1959 р., в год. 7:00 веч., в УНДомі при 216-218 Grand St. Проситься членів Відділу і Т-ва прибути на ці збори та вирівняти членські вкладки. Закликаємо членів вписувати всіх членів своїх родин і знайомих у члени УНСоюзу. — Управа.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 20-ти мільйонового майна організації!

Посмертна згадка

КОНСТАНТИН ГВІЗДЬ, член основник Братства св. Івана Хрестителя, Відділ 277 УНС в Гартфорді, Конн., помер по довшій недузі дня 14 січня 1959 р. Уродився покійний в травні 1882 року в селі Дубровиця, пов. Ярослав, Зах. Україна. Молодою людиною прибув до Америки ще в 1906 році, а вже в 1910 вибрано покійного тростісом в укр. катол. парафії. Він став членом основником Укр. Амер. Горожанського Клюбу, де був і в уряді касиром. В березні 1910 р. став членом-основником Відд. 277 УНС, де був і в уряді. За заслуги Гол. Уряд УНС відзначив Покійного золотою шпилькою. Дуже велику увагу звернув Він на освіту своїх дітей. Четверо дітей набуло високу освіту покінчивши каледжі чи університет. У глибокому смутку оставив дружину Анастазію, дві дочки Марію і Александру, трьох синів Володимира, Андрія, Констатина, трьох внуків і одну внучку. Працала покійного родина і приятелі у дні 17 січня, бо тогож дня похоронено його по поминальнім Богослуженні в укр. катол. церкві св. Михаїла. Зложено тлінні останки на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Глясенбері. — В. Й. П.!

Вол. Гафткович, секр.

РОЗШУКИ

Степанія Шпитковська пошукує своїх стриїв: Михайла, Петра і Степана ШПИТКОВСЬКИХ, які ще перед першою світовою війною переселились до ЗДА із села Заставець, Монастирського району, Тернопільської області. Степанія є донькою Івана Шпитковського. Хто знав би щось про цю родину Шпитковських, просимо повідомити канцелярію ЗУАДК на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P. O. Box 1661, Phila. 5, Pa., USA

ТАРЗАН, ч. 4219 Більше спустошення.

Після розкинення слабо збудованої пастки, Тантор атакував поніззя високої ріки, рішений винищити своїх майбутніх поневолювачів!

Один тубілець думав, що зможе видратися на берег, але він попався на гнучку трубу здичілого слона.

Тарзан вистрелив кілька стріл із лука в обороні людини, але вони ще більше розлютили тварину!